

Ympäristökorvaukset (koodi M10.1)

Toimenpiteen kuvaus

Ympäristökorvausjärjestelmä koostuu ympäristöllisesti kestäväään peltoviljelyyn tähtäävästä ympäristösitoumuksen toimenpidekokonaisuudesta sekä maatalouden vesiensuojelua, maatalousluonnon monimuotoisuutta ja geneettistä monimuotoisuutta edistävästä erillisistä ympäristösopimuksista ja geenipankkisäilytystoimista.

Ympäristösitoumus koostuu seuraavista toimista:

Tilakohtaiset toimet:

- Ravinteiden tasapainoinen käyttö; sisältää suojakaistavaatimuksen

Lohkokohtaiset toimet:

- Ravinteiden ja orgaanisten aineiden kierrättäminen
- Lietelannan sijoittaminen peltoon
- Valumavesien hallinta
- Ympäristöhoitonurmet
- Peltojen talviaikainen kasvipeitteisyys
- Orgaanisen katteen käyttö puutarhakasveilla ja siemenperunalla
- Peltoluonnon monimuotoisuus
- Puutarhakasvien vaihtoehtoinen kasvinsuojelu

Ympäristösopimukset koostuvat seuraavista toimista:

- Kosteikkojen hoito
- Maatalousluonnon monimuotoisuuden ja maiseman hoito
- Kurki-, hanhi- ja joutsenpellot
- Alkuperäisrotujen kasvattaminen

Toimenpiteen rahoituskehys ja rahoituksen toteuma 31.8.2016 sekä määrällinen tavoite

Toimenpiteen kehys on 1 585 milj. euroa. Toimenpiteestä on toteutunut maksuja 571,73 milj. euroa ja sen kehyksestä on sidottu 96 %. (31.8.2016)

Tavoitteeksi on asetettu, että toimenpiteen toteutusala on 1,9 milj. ha. Lisäksi tavoitteeksi on asetettu, että 17,6 % maatalousmaasta kohdistuu luonnon monimuotoisuuden hoitoon, 79,87 % maatalousmaasta kohdistuu vesienhoidon parantamiseen ja 53,93 % maatalousmaasta kohdistuu maaperän hoidon parantamiseen.

Toimenpiteen tavoite maaseutuohjelman tuloskehyksessä: sitoumusala yhteensä 2,255 milj. ha vuoden 2023 lopussa ja 1,759 milj. ha vuoden 2018 lopussa.

Saatu aikaan 31.12.2016 mennessä

Ympäristökorvausten toimeenpanoa rajattiin ohjelmamuutoksella vuonna 2016, sillä osa ympäristökorvauksen lohkokohtaisista toimista oli ylittänyt toimelle asetetun pinta-alatavoitteen jo vuonna 2015. Rajaus tehtiin ympäristösitoumuksen lohkokohtaisiin toimiin, joiden tavoiteala oli merkittävästi ylittynyt. Rajaus tehtiin toimissa lietalannan sijoittaminen peltoon (60 %), ravinteiden ja orgaanisten aineiden kierrättäminen (60 %) sekä peltoluonnon monimuotoisuus -toimen kerääjäkasveilla (25 %) ja saneerauskasveilla (25 %) alentamalla lohkokohtaisen toimen enimmäisosuutta tuenhakijan sitoumuksen korvauskelpoisesta pinta-alasta. Lisäksi uusia aloja ei voinut ilmoittaa suojavyöhykkeiksi enää vuoden 2015 jälkeen, eikä valumavesien hallinnan aloiksi tai monivuotisiksi ympäristönurmiksi enää vuoden 2016 jälkeen.

Talviaikaisen kasvipeitteisyyden toimenpidettä muutettiin, siten että korkeimpien prosenttien saavuttaminen vaikeutui. Prosenttiin ei enää lasketa mukaan sellaisia kasvipeitteisiä aloja, jotka aiemmin olivat kasvattaneet peltojen talviaikaisen kasvipeitteisyyden korvauksen perusteena olevaa tilakohtaista kasvipeitteisyysprosenttia, mutta joille ei kuitenkaan ole maksettu korvausta peltojen talviaikaisen kasvipeitteisyyden toimesta.

Ympäristökorvauksen maksua haettiin päätukihaussa sähköisesti Vipu-palvelussa tai paperilla 15.6.2016 saakka. Syysilmoitukset olivat auki 3.10. – 31.10.2016 välisen ajan.

Ympäristökorvauksen maksaminen

Maaseutuvirasto aloitti vuoden 2016 ympäristökorvauksen ennakoiden maksamisen 18.11.2016. Tuolloin maksettiin sekä ympäristösitoumuksen että vanhojen ohjelmakausien ympäristötuen erityistukisopimusten perusteella maksettavat korvaukset. Ympäristösitoumuksista maksettiin 85 % korvausten määrästä. Ennakkomaksut olivat poikkeuksellisesti suurempia, koska komissio oli antanut hyväksyntänsä korotuksille maatalouden vaikean taloudellisen tilanteen vuoksi. Tukivuoden 2015 ympäristökorvauksen toinen erä maksettiin kesäkuussa 2016.

Vuonna 2016 maksettiin helmikuun lopulta alkaen kosteikkojen hoito- sekä maatalousluonnon monimuotoisuuden ja maiseman hoito -sopimusten ensimmäiset erät vuonna 2015 haettuihin sopimuksiin. Loppumaksut näille maksettiin kesäkuun loppupuolella. Vuonna 2016 alkaneille kosteikkojen hoito- sekä maatalousluonnon monimuotoisuuden ja maiseman hoito -sopimuksille ja kurki-, hanhi- ja

joutsenpelto-sopimuksille maksettiin ensimmäinen erä marraskuussa 2016. Toinen erä maksetaan kosteikkojen hoito- sekä maatalousluonnon monimuotoisuuden ja maiseman hoito -sopimuksille 2017 huhtikuussa ja kurki-, hanhi- ja joutsenpelto-sopimuksille kesäkuussa 2017.

Vuonna 2016 ympäristökorvaukset toimenpiteeseen sidottiin noin 236,81 miljoonaa euroa ja maksettiin yhteensä noin 267,05 miljoonaa euroa.

Vuonna 2016 lannoitusta ja kasvinsuojelua koskeviin ympäristötoimenpiteisiin kohdistui 108,59 miljoonaa euroa. Kasvipeitteisyyttä ja erilaisia luonnonhoidollisia nurmia edistäviin toimenpiteisiin kohdistui yhteensä 84,47 miljoonaa euroa. Luonnon monimuotoisuuden ylläpitoon käytettiin 52,43 miljoonaa euroa ja lannan käytön tehostamista edistäviin toimenpiteisiin käytettiin 8,76 miljoonaa. Alkuperäisrotujen kasvattamiseen ja alkuperäiskasvien ylläpitoon käytettiin 2,94 miljoonaa ja erilaisiin kosteikko- ja valumavesitoimenpiteisiin 9,85 miljoonaa euroa. Toimenpiteet on lähtökohtaisesti suunniteltu monivaikutteisiksi.

Ympäristösitoumus

Ympäristösitoumukseen sitoutui vuonna 2015 viisivuotisin sitoumuksin noin 86 % aktiiviviljelijöistä, jotka hakivat suorien tukien perustukea. Vuonna 2016 sitoumuksia oli voimassa noin 44 000 kappaletta. Vuonna 2016 ei tehty uusia sitoumuksia tavoitealan täytyttyä. Sitoumusten määrä väheni vuodesta 2015 noin 1 400 tilalla, kun samanaikaisesti perustukea hakeneiden tilojen määrä väheni noin 1300 tilalla. Sitoumusala oli vuonna 2016 noin 2,06 miljoonaa hehtaaria eli noin 88,5 % suorien tukien perustukea hakeneiden tilojen kasvulohkojen pinta-alasta. Sitoumusala väheni noin 18 000 hehtaaria, kun samanaikaisesti perustukea hakeneiden ala väheni noin 9 400 hehtaaria.

Ympäristösitoumusten maksettava ala tilakohtaisessa toimessa säilyi lähes ennallaan peltoviljelykasvilla, mutta puutarhakasvien ala tilakohtaisessa toimenpiteessä kasvoi yli 4 000 hehtaarilla. Lohkokohtaisissa toimissa voidaan havaita ohjelmamuutoksella tehtyjen tilakohtaisten enimmäispinta-alarajauksen vaikutus. Lietelannan sijoittamisen toimenpiteen ala väheni yli 31 000 hehtaarilla, ravinteiden ja orgaanisten aineiden kierrättämisen ala noin 1 900 hehtaarilla, kerääjäkasvien ala lähes 133 000 hehtaarilla. Myös talviaikaisen kasvipeitteisyyden maksut vähenivät, kun korkeimpien peitteisyysprosenttien maksuala väheni. Talviaikaisen kasvipeitteisyyden kokonaisala väheni kuitenkin vain niukasti. Saneerauskasvien alaan rajaukset eivät vaikuttaneet vaan ala kasvoi lähes 1 800 hehtaarilla.

Vähentämää tapahtui myös luonnonhoitopeltonurmista, etenkin muulla kuin kohdentamisalueella. Myös viherlannoitusnurmien ja suojavyöhykkeiden ala supistui. Monimuotoisuuspeltojen alassa muutos oli pientä. Kasvua tapahtui sen sijaan molemmissa puutarhakasveille suunnatussa toimessa sekä valumavesien hallinnan toimessa, jossa etenkin säätökasteluala kasvoi.

Ympäristösitoumuksen toimet	Tukivuosi 2015			Tukivuosi 2016		
	Tilat, kpl	Ha	Myönnettyt eurot *	Tilat, kpl	Ha	Myönnettyt eurot *
Sitoumukset ja sitoumusala yhteensä	45 376	2 082 395	234 568 781	43 954	2 064 506	215 502 880
Tilakohtainen toimi yhteensä		1 809 968	101 852 090		1 810 981	102 668 691
Ravinteiden tasapainoinen käyttö, peltoviljelykasvit	44 189	1 778 547	95 613 235	43 107	1 775 415	95 582 241
Ravinteiden tasapainoinen käyttö, puutarhakasvit	4 062	31 421	6 238 855	4 239	35 566	7 086 450
Lohkokohtaiset toimet						
Lietelannan sijoittaminen peltoon	5 330	217 108	8 676 845	5 144	186 004	7 437 716
Ravinteiden ja orgaanisten aineiden kierrättäminen	1 028	15 270	610 325	941	13 370	534 669
Valumavesien hallinta yhteensä	2 397	48 437	4 996 896	2 338	49 105	5 126 736
Säätösalaajitus	1 970	39 502	2 763 461	1 911	39 715	2 779 583
Säätökastelu	408	8 689	2 171 997	410	9 171	2 292 353
Kuivatusvesien kierrätys	19	246	61 438	17	219	54 800
Ympäristönhoitourmet yhteensä	33 944	138 260	35 869 862	32 872	134 758	35 230 877
Suojavyöhykenurmet, kohdentamisalue	4 069	24 253	12 084 996	4 047	24 182	12 070 535
Suojavyöhykenurmet, muu alue	6 100	32 902	14 761 761	5 984	31 987	14 371 864
Monivuotiset ympäristönurmet	473	2 630	129 691	448	2 837	141 686
Luonnonhoitopeltonurmi, kohdentamisalue	11 278	56 093	6 670 207	10 945	54 477	6 523 245
Luonnonhoitopeltonurmi, muu alue	12 024	22 382	2 223 207	11 448	21 274	2 123 548
Orgaanisen katteen käyttö puutarhakasveilla ja siemenperunalla yhteensä	1 003	3 987	1 926 137	966	4 078	1 981 443
Yksivuotiset puutarhakasvit	106	292	87 245	96	267	79 863
Monivuotiset puutarhakasvit	897	3 695	1 838 892	870	3 812	1 901 580
Peltoluonnon monimuotoisuus yhteensä	24 514	301 615	34 300 378	21 107	168 222	21 323 618
Viherlannoitusnurmet	4 135	23 932	1 290 684	3 709	21 906	1 181 229
Kerääjäkasvit	10 866	251 178	25 089 441	8 039	118 588	11 849 680
Saneerauskasvit	577	4 474	1 340 402	706	6 208	1 860 262
Monimuotoisuuspellot, kohdentamisalue	3 542	8 595	2 567 294	3 375	8 132	2 429 285
Monimuotoisuuspellot, muu alue	5 394	13 436	4 012 556	5 278	13 388	4 003 162
Puutarhakasvien vaihtoehtoinen kasvinsuojelu yhteensä	263	1 863	693 571	254	2 071	770 073
Menetelmäryhmä 1	123	303	151 420	112	307	152 899
Menetelmäryhmä 2	140	1 560	542 151	142	1 764	617 175
Peltojen talviaikainen kasvipeitteisyys yhteensä	37 301	1 442 480	45 642 677	36 032	1 430 936	40 429 056
20 % kohdentamisalueen sitoumusalasta	3 212	122 498	489 524	4 814	172 031	687 269
40 % kohdentamisalueen sitoumusalasta	4 172	186 041	3 343 383	4 945	218 095	3 922 266
60 % kohdentamisalueen sitoumusalasta	5 734	282 108	10 141 221	7 135	340 829	12 256 583
80 % kohdentamisalueen sitoumusalasta	13 421	525 606	28 335 485	8 793	379 055	20 444 246
20 % kohdentamisalueen ulkopuolisesta sitoumusalasta	568	19 037	76 064	1 111	35 823	143 044
40 % kohdentamisalueen ulkopuolisesta sitoumusalasta	1 367	57 967	521 122	2 053	77 804	699 320
60 % kohdentamisalueen ulkopuolisesta sitoumusalasta	8 827	249 223	2 735 879	7 181	207 301	2 276 327

* Myönnetyn määrärahan maksaminen tuensaajille jakautuu tukivuodelle ja sitä seuraavalle vuodelle.

Ympäristösopimukset

Maatalousluonnon monimuotoisuuden ja maiseman hoidosta sopimusmäärä kasvoi 360 sopimuksella. Sopimuksia oli vuonna 2016 voimassa 2845 ja ne koskivat yhteensä hieman yli 29 000 hehtaaria (tavoiteala 42 000 ha). Sopimusalaista noin 38 % on arvokkaaksi perinnebiotoopiksi luokiteltua. Kosteikon hoidon sopimusmäärä kasvoi 38 sopimuksella. Kosteikkosopimuksia oli vuonna 2016 voimassa 246 ja ne koskivat yhteensä 864 hehtaaria (tavoiteala 1 100 ha). (Kurki-, hanhi, ja joutsenpeltojen sopimus ei ollut enää haettavana vuonna 2016, sillä vuoden 2015 haku ylitti asetetun tavoitealan. Vuonna 2015 haettujen sopimusten sopimuskausi eli toimenpiteen toteutus tiloilla alkoi kuitenkin tässä sopimustyyppissä vasta vuonna 2016. Kurki-, hanhi- ja joutsenpelto sopimuksia oli voimassa vuonna 2016 yhteensä 51 kappaletta kokonaisalaltaan 860 hehtaaria (tavoiteala 800 ha).

Alkuperäisrotujen kasvattamisen ympäristösopimuksia maksettiin vuonna 2016 noin 2,48 miljoonaa euroa, yhteensä 720 sopimuksesta, jotka koskivat yli 8000 eläinyksikköä (tavoitemäärä 7 000 eläinyksikköä). Sopimusten piirissä on eniten suomenlampaita, yli 16 000 eläintä 230 tilalla.

Erityistukisopimuksia kaikilta aiemmilta ohjelmakausilta oli voimassa vuonna 2016 yhteensä 949 sopimusta. Sopimukset olivat pääasiassa 10- tai 20-vuotisia sopimuksia suojavaiohykkeistä sekä kosteikkojen tai luonnon monimuotoisuuden hoidosta. Sopimukset koskivat noin 3400 hehtaaria ja niistä maksettiin vuonna 2016 yhteensä noin 1,08 miljoonaa euroa.

Ympäristökorvauksen valvonta

Ympäristökorvauksen valvonnassa oli vuonna 2016 noin 2 700 tilaa. Osa tukiehdoista tarkastettiin paikan päällä tilalla kasvukauden aikana ja osa kasvukauden päätyttyä talviaikaisessa asiakirjavalvonnassa ja kasvipeitteisyysvalvonnassa. Talviaikainen asiakirjavalvonta ja kasvipeitteisyysvalvonta on tehtävä valmiiksi 15.5.2017 mennessä.

Paikan päällä tapahtuvassa valvonnassa todettiin eniten tukiehtopuutteita vesistöjen varsilla olevissa suojakaisoissa sekä monimuotoisuuspeltojen ja kerääjäkasvien kasvivaatimuksissa. Perustason vaatimuksissa laiminlyöntejä oli eniten valtaojien ja vesistöjen varsilla olevissa pientareissa ja viljelytavassa.

Ympäristökorvauksen tukiehdoissa vaaditut asiakirjat (esim. viljavuustutkimukset) tarkastetaan lohkokohteisesti talviaikaisessa asiakirjavalvonnassa. Asiakirjavalvonta on kesken ja tulokset ovat saatavilla vasta kesäkuussa 2017.

Alatoimenpide 10.2

Toimenpide käsittää kolme geenipankkisäilytyssopimusta

- alkuperäiskasvien ylläpito
- alkuperäiskasvien varmuuskokoelmat
- alkuperäiseläinten perimän säilytys

Maaseutuvirasto maksoi korvaukset vuonna 2015 tehdyistä sopimuksista yhdessä erässä marraskuun lopulla 2016. Alkuperäiskasvien varmuuskokoelmat sopimuksen ensimmäisestä sopimusvuodesta maksettiin vuoden 2016 lopulla ja alkuperäiseläinten perimän säilytys – sopimuksesta haetaan ensimmäistä maksua vasta vuoden 2017 puolella.

Alatoimenpiteestä 10.2 maksettiin vuonna 2016 yhteensä noin 31 840 euroa. Tästä suurin osa noin 28 600 euroa kohdistui alkuperäiskasvien varmuuskokoelmiin.

Alkuperäiskasvien varmuuskokoelmien ja alkuperäiskasvien perimän säilytyksen sopimuksista maksetaan viisivuotisen sopimuskauden aikana toteutuman mukaan kuitenkin enintään 30 000 €/sopimusvuosi/alkuperäiskasvien varmuuskokoelmat ja 60 000 €/sopimusvuosi/alkuperäisrotujen perimän säilytys.

Alkuperäiskasvien ylläpito-sopimukset olivat haettavana vuonna 2016, mutta hakemuksia ei saapunut.

Linkkejä:

www.maaseutu.fi

[Agrikaattori](#)